

УДК 321.011.5:318.29

Зарічний Ігор,
аспірант 1 курсу спеціальності «Політологія»,
Волинський національний університет
імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна
p1b14.zarichnyy@kpnpu.edu.ua

РЕФОРМА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ВСТУПУ УКРАЇНИ ДО ЄС

Адміністративна реформа стоїть поруч з іншими нагальними змінами в Україні. Формування міцних громад має призвести до змін в підходах управління. Мова йде про перехід від централізованої моделі функціонування держави до розгалуженої [1]. Також важливу роль відіграє наявність автономії у органах місцевого самоврядування: політична, фінансова, адміністративна, соціальна. Громади самостійно вирішують питання щодо розподілу коштів місцевого бюджету, направлення місцевих податків. Органи місцевого самоврядування отримують більше можливостей, які можна реалізувати.

У 2014 році Україна остаточно сформувала свій зовнішньополітичний курс вбік Європейського Союзу. Була підписана асоціація щодо вступу. Наша держава мала виконати ряд вимог для подальшого зближення з ЄС. Реформа децентралізації влади було однією з них. Європа розуміла, що продовження централізованого стилю управління в Україні, не призведе до значного розгортання реформ. Центральна влада продовжувала б займатись дотаціями або значними субвенціями для громад. У результаті органи місцевого самоврядування б залишались залежними від центральної влади і не мали б змоги повноцінно розвиватись. Було прийнято рішення про

проведення масштабної реформи децентралізації влади. Це призвело до укрупнення громад та збільшення їхньої автономності від влади центру. У 2022 році Україна стала кандидатом щодо подальшого вступу до Європейського союзу.

Чому ж реформа децентралізації влади є важливими чинником щодо вступу до ЄС? Відповідь на це питання криється в особливостях адміністративних змін, які переплітаються з теперішнім управлінням країн Європейського Союзу, які також входили до колишнього СРСР або радянського блоку (Польща, Латвія, Естонія та інші) [2].

Політичні особливості децентралізації виходять з надмірного впливу центру на місцеве самоврядування, яке не мало значної автономії щодо прийняття рішень в громадах. Також потрібно зазначити про принцип субсидіарності, де правові та адміністративні функції держави мають бути розмежовані [3]. Держава повинна захищати місцеву та регіональну демократію і не втручатись у внутрішні справи територіальних об'єднань [3]. Значною політичною особливістю децентралізації є переформатування законодавчого органу влади. У результаті національний парламент певної країни буде містити депутатів, які представлятимуть інтереси відповідного регіону. Це дасть можливість вирішити ті болючі питання, що стосуються певної громади.

Соціально-економічні особливості адміністративної реформи мають врахувати фактори фінансової автономії та суспільної стабільності в тому чи іншому регіоні. Формування місцевого бюджету на автономній основі є ключовим фактором у вищевказаній групі особливостей децентралізації влади. Це означає, що місцеве самоврядування проводить автономну податкову політику у відповідній територіальній громаді та самостійно формує витрати кошторису. Держава отримує лише фіксований відсоток податку від місцевого бюджету. Субвенція також відіграє важливу роль в економічному блоці адміністративних змін. Вона має здійснюватися на рівномірній основі. Центральна влада виділяє кошти на місця не за

показником пріоритету до відповідної громади. Гроші може отримати будь-яка громада [3]. Значною соціальною особливістю втілення децентралізації є електронне урядування, яке дозволяє спростити процедуру оформлення документів, що здійснюється на місцях. У результаті буде значно зменшена соціальна напруга у суспільстві. Черг у кабінети до чиновників не буде, що дасть змогу громадянам зекономити свій власний час.

Вищезазначені особливості реформи децентралізації активно реалізовувались в інших державах, які у подальшому входили до Європейського Союзу. Це є ознакою того, що Україна повинна завершити адміністративні зміни для отримання омріяного вступу до ЄС.

Список використаних джерел:

1. Словник іншомовних слів. *Словник*. 1 березня 2014. URL: <http://slovopedia.org.ua/42/53392-0>.
2. Територіальна громада: місцеве самоврядування у Латвії. *Аналітика*. 1 березня 2024. URL: http://tergromada.blogspot.com/2015/03/blog-post_6
3. Суть реформи органів місцевого самоврядування. *Стаття*. 1 березня 2024. URL: <http://icps.com.ua/assets/uploads/images/files/verstka>
4. Про засади державної регіональної політики : Закон України в редакції від 2 лютого 2015 р. Офіційний вісник України. 2015. № 31. Ст. 90.
5. Наконечний В. Основні світові моделі місцевого самоврядування: порівняльний аналіз. Наукові праці ХНУ. Сер. : «Право». 2014. №44. С. 1 – 6.
6. Про місцеве самоврядування : Закон України в редакції від 24 грудня 2015 р. Офіційний вісник України. 2015. № 6. Ст. 40.
7. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади : Постанова Кабінету Міністрів від 1 квітня. 2014 р. Зібрання законодавства України. К. 2001. № 333-р. Ст. 3
8. Державне управління в Україні: централізація і децентралізація: монографія / за ред. Н. Р. Нижника. К. : Видавництво УАДУ при Президентіві України, 1997. 246 с.